

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/98/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618201895
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4618201895.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobcu: W. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XXX, XXX XX A. U., zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kišacom, advokátom so sídlom Škultétyho 1597/7, 955 01 Topoľčany, proti žalovaným: 1/ M. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W.. B. XXXX/XX, XXX XX D., 2/ M. W. Q., so sídlom B. XXXX/XX, XXX XX D., IČO: XXXXXXXX, obidvom zastúpeným JUDr. Vladimírom Gembickým, advokátom so sídlom E. Belluša 6752/8, 921 01 Piešťany, a 3/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom Vajnorská 55, 831 04 Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5C/39/2018-468 zo dňa 16.06.2021 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III., IV. **p o t v r d z u j e.**

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. **m e n í** tak, že žalovanému 1/ priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu.

Žalobcovi priznáva voči žalovaným 2/, 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovanému 1/ priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaných 2/, 3/ zaplatiť žalobcovi sumu 12.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok I.). Voči žalovanému 1/ a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.). Žalovaných 2/, 3/ zaviazal zaplatiť súdny poplatok za podanú žalobu v sume 426 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok III.). Žalobcovi priznal voči žalovaným 2/, 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (IV.). Žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal (V.).

2. Žalobca odôvodnil žalobu tým, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej utrpela jeho manželka zranenia, ktorým na mieste nehody podľahla. Žalovaný 1/ bol vodičom nákladného motorového vozidla a žalovaný 2/ prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou došlo k zásahu do jeho osobnostných práv. Pôvodca zásahu - žalovaný 1/ bol zamestnancom žalovaného 2/. Žalovaný 3/ bol v čase poistnej udalosti poisťiteľom žalovaného 2/. Tragická nehoda ukončila život manželky, čím došlo k vážnemu a zásadnému narušeniu osobnostných práv chránených ustanovením

§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, konkrétne práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahrňujúci právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy. V dôsledku straty manželky utrpel psychickú traumu, podstatne sa znížila jeho životná úroveň, stratil osobu, ktorá mu vo veľkej miere pomáhala v chode domácnosti a bola mu veľkou oporou v každej životnej situácii. Tento zásah je trvalý a neodstrániteľný. Vzhľadom na závažnosť ujmy a okolnosti, za akých došlo k porušeniu jeho práv, si uplatnil nemajetkovú ujmu v sume 30.000 eur.

3. Rozsudkom č. k. 5C/39/2018-169 zo dňa 12.06.2019 súd prvej inštancie žalobe žalobcu čiastočne vyhovel a zaviazal žalovaných 1/, 2/, 3/ na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol.

4. Odvolací súd uznesením č. k. 12Co/222/2019-390 zo dňa 24.11.2020 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dôvodom bola v odvolaní namietaná pasívna vecná legitímácia žalovaného 1/, ktorá bola sporná, keďže súd prvej inštancie sa nezaoberal skutočnosťou, či žalovaný 1/ ako vodič spôsobil dopravnú nehodu v súvislosti s vykonávaním činnosti pre svojho zamestnávateľa (žalovaného 2/). Odvolací súd zároveň vo svojom rozhodnutí vyslovil právny názor o danosti pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 3/ a tiež zaujal stanovisko k jednotlivým námietkam vzneseným žalovanými v odvolacom konaní. Vychádzajúc z právneho záveru odvolacieho súdu mal súd prvej inštancie opätovne posúdiť aktívnu vecnú legitímáciu žalovaného 1/ a v nadväznosti na to vyhodnotiť aj zodpovednosť žalovaného 2/ za nemajetkovú ujmu.

5. Súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 2T/22/2018-336 zo dňa 31.5.2018 uznaný vinným na tom skutkovom základe, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, pri ktorej vodič viedol nákladné motorové vozidlo továrenskej značky U. D. smerom z J. do obce P.. V dôsledku dažďa bola vozovka mokrá, vodič vozidlom nesprávne vchádzal do pravotočivej zákruty rýchlosťou približne 95 km/h. Pri výjazde zo zákruty sa vozidlo dostalo do série pretáčavých šmykov, ktoré žalovaný 1/ ako vodič nezvládol a v protismere vľavo narazil do protiúdehu osobného motorového vozidla značky R. M., ktoré viedla poškodená Q. D., ktorá v okamihu nárazu išla rýchlosťou 27 km/h. Následkom zrážky oboch vozidiel došlo k nasledovným zraneniam poškodenej: zlomenina ľavého predlaktia, zlomenina ľavej stehnovej kosti, zlomenina ľavého predkolenia - ihlice a poranenie vnútrohrudných a vnútrobrušných orgánov, viacpočetné roztrhnutie osrdcovníka, srdca, zlomenina hrudnej kosti, roztrhnutie sleziny a pečene, následkom čoho vznikol u poškodenej úrazovo-krvácavý šok, v dôsledku týchto početných viacerých orgánových systémov - polytrauma, poškodená zraneniam na mieste nehody podľahla. Žalovaný 1/ ako vodič porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 9 odsek 1 a § 16 odsek 1, § 137 odsek 2, písm. c), písm. k) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, za čo bol uznaný vinným pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 4 roky. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona súd uložil trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 5 rokov.

6. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný 1/ nie je v spore pasívne vecne legitimovaný, keďže v čase dopravnej nehody spôsobil škodu pri plnení pracovných úloh svojho zamestnávateľa. Pracovnú činnosť vykonával podľa pokynov, príkazov a v záujme žalovaného 2/. Zo strany žalovaného 1/ nešlo o vybočenie z plnenia pracovných úloh. Zamestnávateľ zodpovedá za škodu, ktorú pri výkone pracovnej činnosti spôsobil jeho zamestnanec; vodič ako zamestnanec v takom prípade za spôsobenú škodu nezodpovedá. Poškodený si môže uplatňovať náhradu škody len voči právnickej (fyzickej) osobe, ktorá priameho škodcu použila pri svojej činnosti, a nemôže žiadať náhradu škody od zamestnaného vodiča motorového vozidla (škodcu). Súd preto žalobu voči žalovanému 1/ pre neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie zamietol.

7. Vo vzťahu k námietke o absencii pasívnej vecnej legitímácii žalovaného 3/ poukázal súd prvej inštancie na závery odvolacieho súdu prezentované uznesením č. k. 12Co/222/2019-390 bod bodom 25., v ktorom odvolací súd uviedol, že rozsudkom NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktorý bol predmetom rokovania občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 09.10.2018, bol prijatý záver o pasívnej vecnej legitímácii poisťovne. Toto rozhodnutie bolo prijaté na uverejnenie v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a

doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, I. N. proti U. M. a S. N., ako aj uznesenia Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 a č. k. I.ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016, z ktorých vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Treba povedať, že opačný názor, ktorý popiera pasívnu legitimáciu žalovaného 3/, bol prezentovaný napr. aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 301/2012, avšak tento právny názor a rozhodnutie jedného zo senátov dovolacieho súdu nebol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR.

8. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že smrťou manželky žalobcu došlo k vážnemu a zásadnému narušeniu osobnostných práv chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, konkrétne práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahŕňajúci právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť. Zásah do života žalobcu je v danom prípade trvalý a neodstrániteľný. V dôsledku straty manželky žalobca utrpel psychickú traumu, znížila sa jeho životná úroveň a stratil osobu, ktorá sa vo veľkej miere starala o chod domácnosti a bola mu veľkou oporou v každej životnej situácii. Jeho život sa zmenil aj po materiálnej a sociálnej stránke, keďže je invalidným dôchodcom a poberá dôchodok v sume 119,40 eura a tiež vdovský dôchodok v sume 268 eur, čo spolu predstavuje 387,40 eura mesačne. Strata manželky objektívne spôsobila citovú ujmu vo forme šoku a smútku zo straty blízkej osoby. Zo správy psychologičky M.. K. V. mal súd preukázané, že žalobca po tragickej udalosti navštevoval jej ambulanciu, pretože trpel ľahšou depresiou.

9. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Závažnosť ujmy treba posudzovať aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, ktoré vznikli. Titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobca požadoval zaplatenie sumy 30.000 eur. Výšku nemajetkovej ujmy určuje súd na základe voľnej úvahy, pri rozhodovaní berie do úvahy závažnosť ujmy, ku ktorej došlo, a okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Súd mal za to, že v danom prípade došlo k vážnemu a výraznému zásahu do osobnostných práv žalobcu. Zohľadnil, že žalobca bol s nebohrou v príbuzenskom vzťahu, išlo o jeho manželku, a zaoberal sa tiež otázkou hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, keďže žalobca je invalidným dôchodcom. Zohľadnil aj okolnosti na strane žalovaného 1/, ktorý bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia, pričom vychádzal z toho, že išlo o nedbanlivostné konanie, žalovaný 1/ prejavil ľútosť, ospravedlnil sa žalobcovi a jeho rodine. Po zohľadnení uvedených skutočností považoval súd nemajetkovú ujmu vo výške 12.000 eur za primeranú a vo zvyšku žalobu zamietol. Poukázal tiež na záver odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení č. k. 12Co/222/2019-390, ktorý považoval priznanú výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu došlo, a vzhľadom aj na intenzitu zásahu a jeho dopadu na jeho ďalší život, za primeranú. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia čl. 19 ods. 2, § 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky - zákona č. 460/1992 Zb., čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13, § 16, § 415, § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2 písm. a), § 15 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. O trovách konania súd rozhodol podľa úspechu vo veci s odkazom na § 255 ods. 1, 2, § 265 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1, 2 CSP. O povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov, keďže žalobca je od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších zmien a dodatkov oslobodený.

10. Proti V. výroku tohoto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o jeho trovách konania zmeniť a priznať mu voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V spore mal plný úspech, spor nezavinil a nie je v ňom pasívne vecne legitimovaný. Nemal možnosť ovplyvniť, aby osoba povinná zaplatiť nemajetkovú ujmu túto aj zaplatila. Podľa jeho názoru neexistujú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, keďže žalobca bol počas celého konania zastúpený advokátom a

definícia povinnej osoby pre plnenie náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla je jednoznačne obsiahnutá v zákone a v judikatúre.

11. Proti výrokom I., III. a IV. rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 2/, ktorý namietal porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a aj to, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, a nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. b), f), g), h) CSP). V konaní vyplynulo, že žalobca nemal s nebohou Q. D. žiadny citový vzťah, nežil s ňou v spoločnej domácnosti 15 až 17 rokov, ich vzťah bol len formálny. Zo strany žalobcu dochádzalo k verbálnym („aj iným“) atakom rôznej intenzity, obzvlášť keď žalobca požadoval peniaze alebo bol pod vplyvom alkoholu. Tieto skutočnosti neboli v priebehu pôvodného konania známe. Z výpovede samotného žalobcu je zrejmé, že vyplatenie náhrady považuje za kompenzáciu za zhoršenie svojej ekonomickej situácie. Skutočnosti, ktoré vyšli najavo v rámci konania sp. zn. 6C/28/2019, neboli odvolaciemu súdu pri rozhodovaní známe, avšak okresnému súdu pri rozhodovaní dňa 16.06.2021 už známe boli, tento sa však nimi nezaoberal. Náhrada priznávaná slovenskými súdmi sa v obdobných prípadoch pohybuje v priemere pod čiastkou 10.000 eur, a preto je náhrada priznaná v tomto konaní neprímerane vysoká. Súd mal rozhodnúť aj o tom, ktorý zo žalovaných má povinnosť požadovanú nemajetkovú ujmu uhradiť. Napadnuté rozhodnutie túto otázku nevyriešilo a vytvorilo dôvody na ďalší súdny spor medzi ním a žalovaným 3/. Existencia solidárneho záväzku žalovaných 2/ a 3/ nemá v tomto prípade zákonný dôvod, keďže v zmysle ustanovenia § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka je povinný poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie len poisťiteľ. Súd sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania (vrátane súdneho poplatku) neriadil ustanovením § 255 ods. 1, 2 CSP a nerozhodol tak, ako mu zákon ukladá, t. j. podľa pomeru úspechu strán vo veci. Žalobca mal vo veci len 40% úspech a žalovaní 2/, 3/ mali vo veci 60% úspech. Žiadne konkrétne okolnosti hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania podľa pomerného úspechu známe nie sú. On tento spor nezavinil, domnieva sa, že nemá solidárnu zodpovednosť za vymáhanú škodu (nemajetkovú ujmu) a súd mal preto žalobu v časti smerujúcej voči nemu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania v celom rozsahu.

12. Proti výrokom I., III. a IV. rozsudku podal odvolanie aj žalovaný 3/, ktorý namietal, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nevykonanie navrhnutých dôkazov, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. d), e), f), h) CSP). Uviedol, že napriek viazanosti súdu prvej inštancie závermi Krajského súdu v Nitre sa mal súd zaoberať skutočnosťami, ktoré vyšli v konaní najavo a ktorých správne posúdenie muselo smerovať k zníženiu priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, resp. k jej nepriznaniu. V konaní vedenom pred Okresným súdom Topoľčany pod sp. zn. 6C/28/2019 vyšlo najavo, že nebohá žila so žalobcom v spoločnej domácnosti, ale nežili v riadnom manželstve. Žalobca sa odsťahoval do vedľajšieho domčeka a žil tam 15 - 17 rokov. Ďalej vyplynulo, že medzi sebou nemali žiadnu citovú väzbu. Zo strany žalobcu dochádzalo k fyzickým atakom voči nebohej. Ide o veľmi závažné skutočnosti, ktoré mali byť v konaní riadne zistené. Je v rozpore s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, ak súd na jednej strane (nemá vyššie uvedené informácie) a prizná náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a na strane druhej (v čase keď už disponuje vyššie uvedenými informáciami) prizná opätovne rovnakú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Takýto postup je v rozpore so spravodlivým prejednaním veci a so základnými princípmi Civilného sporového poriadku. Je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, najmä práva na rodinný život. Avšak bolo nevyhnutné skúmať aj kvalitu rodinného života, do ktorého sa zasiahlo. V konaní vyšli najavo zásadné okolnosti vzťahu žalobcu, ktoré popreli tvrdenia žalobcu o intenzite vzájomnej citovej väzby. Nie je možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu pokrytia následných aktivít a nákladov žalobcu. Žalobca podľa jeho názoru nedostatočne preukázal citovú väzbu medzi nebohou a ním. Súd sa v odôvodnení nevysporiadal, ako posúdil nové skutočnosti v konaní o vzájomnom vzťahu medzi nebohou a žalobcom, čo považuje za zásadný nedostatok odôvodnenia rozsudku. Zotrval tiež na absencii jeho pasívnej vecnej legítimácie.

13. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1/ poukázal v súvislosti so zavinením žalovaného 1/ na trestný spis vedený na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 2T/22/2018 ako i na závery znaleckého posudku Y. D. N. č. 25/2017 zo dňa 20.12.2017, v ktorom znalec jednoznačne konštatuje, že príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla U. D. na vjazde do pravotočivej zákruty. Sám žalovaný 1/ ako obvinený uviedol, že „Motorové vozidlo, čo išlo oproti mne, vo svojom smere jazdy, teda jeho vodička neurobila žiadnu chybu, to ja som bol na vine a šiel som vlastne v jeho smere jazdy“.

Podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Porušenie povinnosti vodiča (žalovaného 1/) konštatuje právoplatný trestný spis sp. zn. 2T/22/2018. Aj keď bola žaloba voči žalovanému 1/ zamietnutá, tak vzhľadom na okolnosti prípadu je tu dôvod na nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP, pretože to bol práve žalovaný 1/, ktorý tým, že porušil právne predpisy a spôsobil smrť jeho manželky, jednoznačne zavinil celý súdny spor.

14. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ a 3/ žalobca uviedol, že výšku nemajetkovej ujmy pokladá za primeranú, keďže následkom smrti jeho manželky došlo k vážnemu a zásadnému narušeniu osobnostných práv, konkrétne práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život zahrňujúci právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť. Zásah do jeho života a života jeho rodiny je v danom prípade trvalý a neodstrániteľný. V dôsledku straty manželky utrpel psychickú traumu, podstatne sa tiež znížila i jeho životná úroveň, stratil najbližšiu osobu, ktorá mu vo veľkej miere pomáhala v chode domácnosti a bola mu veľkou oporou v každej životnej situácii; manželka mu veľmi chýba. Uvedené následky sú o to horšie, že sám má vážne zdravotné problémy, keďže je invalidným dôchodcom. Jeho život sa v dôsledku úmrtia manželky náhle zmenil tak, že došlo k zhoršeniu jeho materiálnej a sociálnej situácie. Nie je pravdou, že s nebohou manželkou nemal žiaden citový vzťah. Osoby, ktoré tak vypovedali v inom súdnom konaní, sú voči nemu zaujaté, keďže nemajú medzi sebou dobrý vzťah. Následkom dopravnej nehody prišiel o osobu, ktorá mu bola najbližšou a utrpel ujmu po citovej i každej stránke. Výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, a preto ho treba považovať za procesne úspešného účastníka v súdnom konaní. Zodpovednosť žalovaného 2/ za spôsobenú nemajetkovú ujmu je daná ustanovením § 427 ods.1 a § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Navrhol preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

15. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1/ zotrval na písomných podaniach a ústnych vyjadreniach. Uviedol, že vo vzťahu k skutočnostiam uvádzaným žalovaným 1/ k náhrade trov, neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa na to, aby mohlo dôjsť k nepriznaniu trov žalovanému 1/. Žalovaný bol riadne zastúpený advokátom, bránil sa v konaní a produkoval dôkazy na svoju obhajobu. Žalobca v konaní argumentoval a produkoval dôkazy na preukázanie svojich tvrdení vo vzťahu k dôvodu podania žaloby aj voči vodičovi, t. j. osobe, ktorá do práv zasiahla. Tento postup nepovažuje za nesprávny, keďže mohlo ísť napr. o exces, kedy by bola daná aj zodpovednosť žalovaného 1/. Žalovaný 1/ bol nútený v konaní produkovať aktívnu obranu a nevidí dôvod, prečo by mu nemala byť priznaná náhrada trov konania voči žalobcovi. V odôvodnení rozsudku neboli definované dôvody hodné osobitného zreteľa tak, ako predpokladá judikatúra, preto nepriznanie trov konania žalovanému 1/ považuje za nesprávne.

16. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výrokoch I., III., IV. vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP v napadnutých výrokoch potvrdil. Vo vzťahu k výroku V. dospel odvolací súd k záveru o potrebe zmeny rozsudku podľa § 388 CSP.

17. Podľa obsahu spisu predmetom tohto sporu je náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi v súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú spôsobil žalovaný 1/, a následkom ktorej nastala smrť manželky žalobcu. Žalovaný 1/, ktorý je zamestnancom žalovaného 2/, viedol vozidlo v čase nehody a rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 2T/22/2018-336 zo dňa 31.05.2018 bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona.

18. Súd prvej inštancie správne konštatoval absenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/, ktorý dopravnú nehodu spôsobil pri plnení pracovných úloh pre svojho zamestnávateľa - žalovaného 2/. Keďže žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla plnil v čase dopravnej nehody svoje pracovné povinnosti, tak je v tomto spore nesporne daná pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/ podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak pasívna vecná legitímácia žalovaného 1/ na základe vyššie uvedeného daná nie je. Vo výroku II., ktorým bola žaloba voči žalovanému 1/ zamietnutá pre nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie, rozsudok nadobudol právoplatnosť.

19. Rovnako je daná aj pasívna vecná legitímácia žalovaného 3/, ktorú v odvolaní tento žalovaný opätovne namietal. V tejto súvislosti odvolací súd opakovane poukazuje na rozsudok NS SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktorý bol predmetom rokovania občianskoprávneho kolégia

Najvyššieho súdu SR dňa 09.10.2018, a ktorým bol prijatý záver o pasívnej vecnej legitímácii poisťovne. Toto rozhodnutie bolo prijaté na uverejnenie v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Odvolací súd považuje za nadbytočné znovu opakovať už skôr prezentovaný názor ohľadom pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 3/, a preto poukazuje na bod 25. svojho uznesenia č. k. 12Co/222/2019-390 zo dňa 24.11.2020 a tiež na bod 43. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku č. k. 5C/39/2018-468.

20. Žalovaní 2/, 3/ tiež namietali, že žalobca nedostatočne preukázal citovú väzbu medzi nebohou a ním. Poukázali na skutočnosti, ktoré vyšli najavo v konaní vedenom pred Okresným súdom Topoľčany pod sp. zn. 6C/28/2019, t.j. že nebohá nežila so žalobcom v riadnom manželstve a že zo strany žalobcu dochádzalo k fyzickým atakom voči nej. Tieto závažné skutočnosti mali byť podľa žalovaných v konaní riadne zistené, vyčítali súdu prvej inštancie, že ich vo svojom rozhodnutí nezohľadnil. Súd prvej inštancie v rozsudku č. k. 5C/39/2018-169 ako aj v odvolaním napadnutom rozsudku konštatoval závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, a to aj s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie, a priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 12.000 eur. Odvolací súd už v uznesení č. k. 12Co/222/2019-390 vyslovil právny záver o správnosti súdom priznanej nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za primeranú okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu došlo, ako aj intenzite zásahu a jeho dopadu na jeho ďalší život. Po zrušení rozsudku č. k. 5C/39/2018-169 boli žalovanými 2/, 3/ na pojednávaní konanom dňa 31.05.2021 prezentované skutočnosti popierajúce vzájomnú citovú väzbu medzi žalobcom a nebohou manželkou. Žalobca však tvrdenia, ktoré vyplynuli v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/28/2019, poprel a uviedol vlastné skutkové tvrdenia, poukázal na zaujatosť účastníkov konania, ktorí vypovedali o jeho vzťahu k nebohej, keďže s nimi nemá dobré vzťahy.

21. Podľa § 151 ods. 1 CSP sa považujú skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, za nesporné. Podľa § 151 ods. 2 CSP ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

22. Na odvrátenie fikcie nespornosti (t.j. fikcia založená podľa § 151 ods. 1 CSP) skutkových tvrdení protistrany postačuje ich generálne popretie, ak strana uvedie vlastné tvrdenia o skutkových okolnostiach. Žalobca poprel skutkové tvrdenia žalovaných ohľadom nie dobrých vzťahov s nebohou a uviedol vlastné skutkové tvrdenia. Zároveň poukázal na zaujatosť osôb vypovedajúcich v inom konaní o jeho vzťahu s nebohou manželkou. Reakciu na to mali byť zo strany žalovaných, ktorí s pochybnosťami o citovú väzbu medzi nebohou a žalobcom, návrhy na doplnenie dokazovania, ktorými by žalovaní jednoznačne a nespochybniteľne preukázali svoje tvrdenia prednesené v konaní na pojednávaní konanom dňa 31.05.2021. Žalovaní však po tom ako žalobca poprel ich skutkové tvrdenia a predniesol vlastné, zhodne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd preto musel vychádzať zo skutkového stavu, ktorý bol preukázaný v čase jeho rozhodovania dňa 12.06.2019 a tiež v čase rozhodovania odvolacieho súdu dňa 24.11.2020. Podľa novej procesnoprávnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 súd z vlastnej iniciatívy nie je oprávnený vykonávať dokazovanie, okrem prípadov upravených v ustanovení § 185 ods. 2 a 3 CSP. Pokiaľ teda žalovaní nenavrhlí doplniť dokazovanie na preukázanie svojich nových skutkových tvrdení, ktoré žalobca účinne poprel, súd z vlastnej iniciatívy nemohol doplniť v tomto smere dokazovanie a nemohol tieto žalobcom účinne popreté tvrdenia žalovaných pri rozhodovaní ani zohľadniť.

23. Odvolací súd preto v súvislosti so záverom o správnosti súdom priznanej nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za primeranú okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobcu došlo, ako aj intenzite zásahu a jeho dopadu na jeho ďalší život, poukazuje na body 27. až 30. odôvodnenia uznesenia č. k. 12Co/222/2019-390 ako aj body 45. až 52. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku č. k. 5C/39/2018-468, s ktorých obsahom sa plne stotožnil, a preto považuje za nadbytočné uvádzať opakovane rovnaké dôvody.

24. Odvolanie žalovaného 1/ smerujúce voči výroku o trovách konania považoval odvolací súd za dôvodné. Žalovaný 1/ bol v spore plne úspešný, keďže žaloba bola voči nemu zamietnutá pre absenciu

pasívnej vecnej legitímácie. Ako plne úspešnej strane v spore mu podľa § 255 ods. 1 CSP patrí voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobca v prospech aplikácie § 257 CSP argumentoval okolnosťami prípadu, keďže práve žalovaný 1/ bol tou osobou, ktorá porušila právne predpisy, spôsobila smrť jeho manželky, a tým zavinila aj celý súdny spor. S uvedeným tvrdením žalobcu, ktorým odôvodňoval použitie § 257 CSP, sa odvolací súd nestotožnil. Žalovaný 1/ síce spôsobil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej spôsobil manželke žalobcu smrť, a rovnako jeho konanie vyvolalo aj tento súdny spor; za svoje konanie však bol rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 2T/22/2018-336 zo dňa 31.5.2018 uznaný vinným za prečin usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 4 roky, a zároveň i trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 5 rokov. Žalovaný 1/ však nemôže niesť zodpovednosť aj za nesprávne podanú žalobu voči subjektu, ktorý nebol v spore pasívne vecne legitímovaný. Žalobca bol zastúpený právnym zástupcom a bolo na jeho zodpovednosti, aby na strane žalovaných správne označil len tie subjekty, ktoré boli v spore pasívne vecne legitímované. Žalobca mal možnosť už z vyšetrovacieho spisu zistiť, že žalovaný 1/ v čase spôsobenia dopravnej nehody si plnil svoje pracovné povinnosti. Vedel, že vozidlo, ktorým žalovaný 1/ spôsobil dopravnú nehodu patrí žalovanému 2/, teda zamestnávateľovi žalovaného 1/. Preto sa mal pred podaním žaloby zaujímať, prípadne aj dopytom na samotného žalovaného 2/, či jeho zamestnanec v čase spôsobenia dopravnej nehody vykonával činnosť v prospech svojho zamestnávateľa. Pred podaním žaloby bolo len na žalobcovi, aby si správne ujasnil okruh žalovaných osôb. Žalovaný 1/ preto za nedôsledné preverenie skutočností zo strany žalobcu, ktoré mali zásadný vplyv na jeho prípadný úspech, resp. neúspech v spore, nemôže niesť žiadnu zodpovednosť. Žalovaný 1/ sa na právneho zástupcu, ktorý ho v danom spore zastupoval, obrátil len z toho dôvodu, že bol žalobcom ako strana sporu na strane žalovaných označený, s čím mu vznikli zbytočné trovy právneho zastúpenia. Vychádzajúc z vyššie uvedeného prijal odvolací súd záver o potrebe zmeny výroku V. rozsudku a žalovanému 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

25. Žalovaný 2/ v odvolaní namietal, že súd mal rozhodnúť o tom, ktorý zo žalovaných má povinnosť nemajetkovú ujmu uhradiť. Existencia solidárneho záväzku žalovaných 2/ a 3/ nemá podľa neho v tomto prípade zákonný dôvod, keďže podľa § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka je povinný poskytnúť plnenie len poisťiteľ. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd opakovane poukazuje na jeho závery vyslovené v zrušujúcom uznesení č. k. 12Co/222/2019-390. Ak bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, koho použila na realizáciu svojej činnosti právnická osoba, znáša táto právnická osoba v súlade s analogickým (§ 853 Občianskeho zákonníka) použitím § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka zodpovednosť za zásah do osobnostných práv bezprostredne spôsobený fyzickou osobou, konajúcou v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená právnickou osobou. Rovnaký právny názor zaujal aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/47/2011 zo dňa 21.11.2013, v ktorom uviedol, že „analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (pozn.: pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť, je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti)“. Rovnako rozhodol aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 137/07 z 23.08.2007, v ktorom uviedol, že „podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka)“. Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri výkone zamestnania podľa ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1855/2012, 28Cdo/2231/2010, 25Cdo/482/2005 a 25Cdo/2777/2004. Tak žalovaný 2/ ako aj žalovaný 3/ boli v zmysle zákona v spore pasívne vecne legitímovaní, čím bola daná ich solidárna zodpovednosť, preto súd prvej inštancie nemohol zaviazat' na plnenie len žalovaného 3/, ako navrhoval žalovaný 2/.

26. Žalovaný 2/ tiež namietal nesprávnosť rozhodnutia o trovách konania a o súdnom poplatku, keďže súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní neriadil pomerom úspechu strán sporu. K tomu odvolací súd uvádza, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Z nálezu Ústavného súdu SR z 15.04.2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019 vyplýva, že aj napriek tomu, že nepatrný úspech už Civilný sporový poriadok nepozná (a preto pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov sa podľa CSP zohľadňuje každý neúspech), ani nová

právna úprava nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy. Rovnaký právny názor zastávajú aj autori Civilného sporového poriadku, vydaného v nakladateľstve C. H. Beck v roku 2016 (str. 926): „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti“. Úspešnému žalobcovi tak súd prvej inštancie správne priznal voči žalovaným 2/, 3/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože úspech žalobcu vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy závisel od úvahy súdu, čo však nemôže mať vplyv na zníženie rozsahu priznaných trov konania, keďže žalobca bol v požadovanom nároku úspešný. Obdobne treba posudzovať úspech žalobcu aj vo vzťahu k rozhodnutiu o súdnom poplatku (výrok III.). Preto odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch III. a IV. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

27. Odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému 1/, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní voči žalovaným 2/, 3/ úspešný, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).